

Media: ΕΣΤΙΑ

Page: 1,27

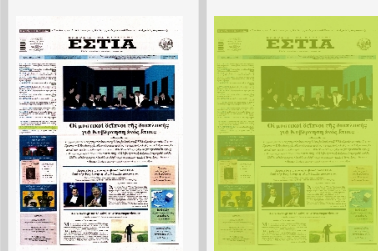
Published at: 29-04-2023

Author:

Surface: 947.98 cm²

Circulation: 1080

Subjects:

Χ. Γ. ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Ἡ ἀγωνία τῆς συλλογῆς τῶν
δημοτικῶν τραγουδιῶν Σελ. 27

BIBΛΙΟ

Η άγωνία τῆς συλλογῆς τῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν

Κριτική - παρουσιάσεις: Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου

Ἐπέρασε λοιπόν καί τὸ Πάσχα, καί ἡ χώρα εἰσήλθε σὲ πλήρη προεκλογικὸ ρυθμὸ, μὲ τίς σχετικὲς συνεντεύξεις καὶ συγκεντρώσεις σὲ ἐξέλιξη. Ἄν ὅμως θέλετε νὰ ξεφύγετε, τότε ὑπάρχει πάντοτε ἐκεῖνο τὸ μαγικὸ κουμπάκι στὸ τηλεκοντρόλ ποὺ κλείνει τὴν τηλεόραση καὶ οἱ ἐπιτέλεις νὰ ἀπολαύσετε τὸ βιβλίο σας μὲ ἠσυχία ἢ, ἔστω, μὲ μελωδικὴ ὑπόκρουση ἀπὸ κάποιο ραδιοσταθμὸ ἢ ἄλλο μέσο τῆς ἐπιλογῆς σας. Ἐμεῖς οἱ προτείνουμε μερικὰ βιβλία ἀκόμη.

■ Παντ. Μπουκιάλας (ἐπιμ.), Γιάννης Ἀποστολάκης (ἐκδ. *Τόρμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων γὰρ τὸν Κοινοβουλευτισμὸ καὶ τὴν Δημοκρατία*, σελ. 96, εὐρώ 5). Στὸν κομμὸ μικρὸ τόμο περιλαμβάνονται τέσσαρες εἰσηγήσεις ποὺ ἔγιναν κατὰ τὴν ἐκδήλωση τῆς 16ης Μαΐου 2019, λίγο πρὶν ἀπὸ τὴν ἐπιδημία τοῦ κορωνοϊοῦ, στὴν μνήμη τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ ΑΠΘ, φιλόλογο, κριτικοῦ καὶ μελετητοῦ τῆς νεοελληνικῆς ποιήσεως Γιάννη Ἀποστολάκη (1886-1947). Τὰ μελετήματα αὐτὰ εἶναι: Παντελῆς Μπουκιάλας, «Ὁ Γιάννης Ἀποστολάκης ὡς ἀναγνώστης τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ», Φραγκίσκη Ἀμπατζοπούλου, «Ὁ Γιάννης Ἀποστολάκης καὶ “Ἡ ποίηση στὴ ζωὴ μας”», Ἀλέξης Πολίτης, «Γιάννης Ἀποστολάκης...»· εἶδε σὸσά, μὰ ἐκρινε ἄδικα...», Ἀλέξης Πολίτης, «Βιβλιογραφία καὶ Ἐυρετήρια δημοτικῶν τραγουδιῶν Γ. Ἀποστολάκη». Στὶς εἰσηγήσεις αὐτὲς ἀναδεικνύονται τὸ ἔργο καὶ ἡ προσφορά τοῦ πρωτοπόρου στὸν τόμῳ αὐτὸν Γιάννη Ἀποστολάκη πρὸς συλλογὴ καὶ καταγραφή τοῦ τραγουδιοῦ πλοῦτου τοῦ δημοτικοῦ μας τραγουδιοῦ, κάτι ποὺ ἐπλότισε τὴν γνῶση μας καὶ τὴν κατανόησή μας σὲ πολλοὺς τομείς: γλωσσικόν, λαογραφικόν, ἠθικόν καὶ λογοτεχνικόν. Τὸ μικρὸ αὐτὸ βιβλίο

ἐπιτέλει κάτι περισσότερο: τὴν διαπίστωση (ἀπὸ τὸ ἀνάγνωσμα τῆς μελέτης ἐπιστημόνων ποὺ ἔχουν ἐγκλίσει στὸ ἔργο τοῦ Ἀποστολάκη) διὰ πρόκειται γὰρ μίᾳ μορφῇ στὸ μεταίχμιό τοῦ 19ου πρὸς τὸν 20ῶ αἰῶνα καὶ συνεπὲς φερὰ ταυτοχρόνως τοῦ ἐμπειρισμοῦ τοῦ 19ου καὶ τῆς προσπάθειάς ἐπιστημονικῆς προσεγγίσεως τῶν ζητημάτων τῆς ποιήσεως τοῦ 20οῦ αἰῶνος.

■ Μαρία Σαμπατακάκη, «Ἀσπρὸ». *Οἱ ἀγελαδοτρόφοι τοῦ Ἀσπρόπυργου. Ἀριστερά καὶ Σχέδιο Μάρσαλ* (ἐκδ. Κέδρος, σελ. 80, εὐρώ 11). Ἄλλη μίᾳ μικρῇ μελέτῃ ποὺ προσεγγίζει ἓνα ἀμελέτητο κοινωνικό-οικονομικὸ ζήτημα τῆς μεταπολεμικῆς περιόδου. Ἡ συγγραφεὺς εἶναι ἱστορικός ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν, ἀλλὰ δραστηριοποιεῖται στὴν ομάδα «ἱστορισταί», ποὺ συνδυάζει τὴν πρωτογενῆ ἀρχαιολογικὴ ἔρευνα πρὸς τὴν ἀξιοποίηση τῆς στὸν χῶρο τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ ἐπιχειρεῖν καὶ ἔχει ἤδη ἐξελιχθῆ σὲ “concert office”, δηλαδὴ σὲ μίᾳ ἐπιχειρηματικῇ μονάδῃ ποὺ ἀξιοποιεῖ τὴν σχέση τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ χῶρου μὲ τὴν ἱστορία του. Στὸ μελέτημα αὐτὸ μᾶς καλεῖ νὰ παρακολουθήσουμε τὴν ἀνάδειξη καὶ τὴν βαθμιαία συρρίκνωση καὶ κατάργησι ἐνὸς συνεταιρισμοῦ ἀγελαδοτρόφων στὴν περιοχή τοῦ Ἀσπρόπυργου, ποὺ ἐπεδίωξε καὶ ἔλαβε χρηματοδότηση ἀπὸ τὸ Σχέδιο Μάρσαλ, εἰσήλθε δυναμικὰ στὴν ἀγορὰ μὲ τὸ ἐμφιαλωμένον γάλα «Ἀσπρὸ», μίᾳ πρωτοτυπία τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καὶ ἔτυχε συνδρομῆς ἀπὸ πολλοὺς, γὰρ νὰ καμφθῆ καὶ νὰ πῶσι νὰ λειτουργῆ στὰ χρόνια τῆς δικτατορίας τοῦ 1967, τόσο λόγῳ φρονητικῶν προβλημάτων ὅσο καὶ λόγῳ φρονητικῶν τῶν ἐργαζομένων, πολλοὶ ἐκ τῶν ὁποίων ἀπεμακρύνθησαν εἴτε μὲ ἀπόλυση εἴτε μὲ

ἐξώθηση σὲ παραίτηση. Μίᾳ ἀκόμη ἱστορία ματαιωμένης προσπάθειάς τῆς ἐποχῆς ποὺ οἱ μικρὲς μονάδες ἐκάμνοντο πρὸ τῶν μεγαλύτερων βιομηχανικῶν.

■ Μιχάλης Α. Ανδρέουβιτς, *Μίσια Μίσα*. *Ἀνστάση, ἀνστάση, ἀνστάση, ἀνστάση* (ἐκδ. Γκοβόστης, σελ. 232, εὐρώ 14,80). Τὸ βιβλίον περιλαμβάνει τὴν ἀληθινὴ ἱστορία ποὺ περιγράφει τὴν ζωὴ τοῦ πάππου τοῦ συγγραφέως Μίσια Αντρέουβιτς ἀπὸ τὴν Τσαρική Ρωσία στὴν καταφυγὴ στὴν Ἑλλάδα. Ὁ Μίσια ἦταν γόνος οἰκονομίας μεγαλοαγοκτημόνων ποὺ ἀνιχνεύει τὴς ρίζες τῆς σὲ ἐποχῇ πρὶν ἀπὸ τὸν Ἰβάν τὸν Τρομερὸ καὶ τὴν ἐξέλιξη τῆς Ρωσίας σὲ κράτος ὀργανωμένο. Μὲ γενετὴρα τὸ Χάρκοβο καὶ ζωὴ ποὺ ἄρχισε ἐκεῖ, στὴν Ἁγία Πετροῦπολη τῶν Τσάρων καὶ στὴν Γενεύη, ἀλλὰ καὶ τὴν Κριμαία, τὸ κορυφαῖο θέατρο τῆς ρωσικῆς ἀριστοκρατίας, βρέθηκε νὰ μάχεται στὸ Ἀνατολικὸ Μέτωπο κατὰ τὸν Ἀ΄ Παγκόσμιον Πόλεμο, ἔζησε τίς δύο κομμουνιστικὲς ἐπαναστάσεις τοῦ 1917, τοῦ Φεβρουαρίου καὶ τοῦ Ὀκτωβρίου, ἐνεπλάκη στὸν ρωσικὸ Ἐμφύλιον τοῦ 1917-1919 μὲ τὴν πλευρὰ τοῦ Ἐρυθροῦ Στρατοῦ, καταδιώκοντας τοὺς πρώην συντρόφους του τῶν Λευκῶν καί, τέλος, διέφυγε πρὸς τὴν Οὐκρανία, τὸ Κίεβο καὶ τὴν Κριμαία, γὰρ νὰ περῆσι πᾶς ὡς «ἐμῆγκρῶ» στὸν Πειραιᾶ μὲ πλοῖο στὰ τέλη τοῦ 1920. Ἀπεβίωσε τὸ 1954 στὸν Πέπλο τοῦ Ἐβρου, ὅπου ἐρρίχθη σὲ τελικῶς. Ἀδτὴ ἡ μακρὰ περιπέτεια παρουσιάζεται μὲ λογοτεχνικὸ ὕφος ἀλλὰ μὲ βεβαιωμένα στοιχεῖα ἀπὸ τὸν ἑγγονό του, ποὺ ζῆ καὶ δραστηριοποιεῖται στὴν Δράμα.

■ Δημήτρης Στεφανιάκης, *Μινώταυρος* (ἐκδ. Μεταίχμιος, σελ. 704, εὐρώ 22). Κάθε νέα λογοτεχνικὴ προσφορά τοῦ κ. Δημήτρη Στε-

φανάκη ἀξίζει τῆς προσοχῆς τῶν ἀναγνωστῶν πρωτίστως γιὰ τὴν ποιότητα τῆς γραφῆς. Ἐδῶ, σὸ ἐνδέκατο μυθιστόρημά του, μᾶς φέρνει στὴν Κρήτη τοῦ 1894, ὑπὸ τὴν τουρκικὴ κυριαρχία, καὶ μᾶς περιγράφει τὸ τέλος τῆς Τουρκοκρατίας, τὴν Ἐπανάσταση τοῦ 1897, τὴν σφαγὴ τοῦ 1898 καί, τελικῶς, τὴν ἀγῆ τῆς ἐλευθερίας μὲ τὴν ἴδρυση τῆς Ἀυτόνομης Ἡγεμονίας τῆς Κρήτης τὸν ἴδιον χρόνον 1898. Ὁ ἥρωάς του, Γιαννῖος Ἀσάκης, ἀγωνίζεται στὸ Ἡράκλειο γιὰ τὴν ἀγάπη του πρὸς τὴν Μαργῶ Μπαστέλη καὶ γιὰ τὴν ἐλευθερία. Καὶ καταλήγει στὴν Κρήτη τῆς Γερμανικῆς Κατοχῆς τοῦ 1943 καὶ τὸν κόσμο τοῦ 1949. Ἐνα ἱστορικὸ μυθιστόρημα ποὺ καταγράφει μὲ ἐμπέχεια τίς μεταβολές στὴν ζωὴ τοῦ ἥρωά του καὶ τῆς μεγάλῃς ἡρωίδας του, ποὺ εἶναι ἡ Κρήτη. Πυκνογραμμένο καὶ γλαφυρὸ, μᾶς καλεῖ νὰ ἀναλογισθοῦμε πόσο μεγάλον ρόλο παίζει ἡ ἱστορία στὴν ζωὴ ὄλων.

■ Χόρχε Λουῖς Μπόρχες, *Τὸ τάνγκο* (μτφρ. Μαρία Παλαιολόγου, ἐκδ. Πατάκη, σελ. 144, εὐρώ 11,50). Τὸ βιβλίον μᾶς προσφέρει τέσσαρες διαλέξεις τοῦ μεγάλου Ἀργεντινοῦ συγγραφέως γιὰ τὸν χορὸ τῶν καταγωγίων τοῦ Μπουένος Ἀἴρες, ποὺ ἐξελιχθῆκε πλέον σήμερὰ σὲ ἰδιαίτερο μουσικὸ εἶδος. Θυμίζουμε διὰ ὁ Μπόρχες θεωρεῖται ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους συγγραφῆς τοῦ 20οῦ αἰῶνος, ἐπηρέασε πολλοὺς Λατινοαμερικανούς καὶ μὴ, ἀλλὰ ποτὲ δὲν τι-

μήθηκε μὲ Νόμπελ. Στὰ 4 δοκίμια τοῦ τόμου μας, μὲ τρόπο γλαφυρὸ καὶ μὲ βαθιὰ ἀγάπη ὁ Μπόρχες ἀναλύει τὸν κόσμο τοῦ τάνγκο, ποὺ ἀνεκάλυψε τὸ 1929, κατὰ τὴν διάρκεια τῆς εἰδικῆς ἐρευνῆς του γιὰ τὸν ποιητὴ Ἐβαριστο Καρριέγο (1883-1912), γιὰ τὸν ὁποῖο ἔγραψε τὴν καλύτερη βιογραφία. Ὁ κόσμος τοῦ τάνγκο καὶ τοῦ Καρριέγο ἀναδύονται ἀπὸ τίς μελέτες/δοκίμια/διαλέξεις ποὺ ἔδωσε τριάντα χρόνια ἀργότερα, τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1965, σὲ ἓνα διαμέρισμα τῆς συνοικίας Κοσταντουσιόν. Ἐπισκέφθη τὰ καταγῶγια, ἐγνώρισε ὄλων τῶν κατηγοριῶν τοὺς «κομπαδρίτσο», δηλαδὴ τοὺς μαγκες, μὸρτηδες ἢ κάθε ἄλλῃ μορφῇ ἀνδρῶν ποὺ ἐκινούσαν τὸν κόσμο τῶν κακοφημῶν οἰκῶν καὶ τίς χαρτοπαικτικὲς λέσχες, ἔμαθε τὴν μὺνιόγκα καὶ τὸ τάνγκο, ἐγνώρισε τὴν στιχογραφικὴν τὴν τραγουδιῶν αὐτῶν τῆς ἀπελπίσεως καὶ τὴν ἰδιαίτερον μουσικὴν τοῦ κόσμου τους. Καὶ μᾶς πληροφοροεῖ γιὰ κάτι ποὺ ἐμεῖς χᾶσσε σήμερὰ πλέον, τὴν ἀθῶρμητη μορφὴ του.

■ Ἐλευθερία Μεταξᾶ, *Ποιὸς σκότωσε τὴν Ἰριγένεια;* (ἐκδ. Μίνωας, σελ. 368, εὐρώ 17,70). Ἐνα αὐτονομικὸ μυθιστόρημα ἀπὸ τὴν πλουσία σχετικῆ ἑλληνικῆ παραγωγή, ὅπου κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια τὸ αὐτονομικὸ ἔχει κατακτησῆ τὸν δικὸν του χῶρον. Μίᾳ ἱστορία μὲ καταβολές στὸ παρελθόν καὶ προεκτάσεις στὸ παρόν ποὺ ἀπελεῖ σοβαρὰ τοὺς ἥρωες. Τὸ θέμα τῆς διαφθορᾶς, ποὺ κρύβεται πίσω ἀπὸ τὸ προσωπεῖο τῆς ἀγαθοεργίας, εἶναι πάλιν ἐπίκαιρον σήμερὰ, καθὼς πολλὰ τέτοια σκάνδαλα γεμίζουν τίς ἐφημερίδες καὶ τὰ ΜΜΕ. Ἐδῶ ἡ ἥρωῖδα Κλαίρη ἔχει βοηθὸ τῆς καὶ σύμμαχον τὸν ἱατροδικαστὴ Φίλιππο Ἡλιάδη καὶ προσπαθεῖ νὰ ἐξιχνάσῃ τὸν φόνον τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Κωστῆ Ἀγνέρη, μὲ συνέπεια τὴν ἐμπλοκὴν τους σὲ πολὺ μεγαλύτερη ὑπόθεσι.

